

Lea Sauer

Langeoog, hitaasti

Saaren ylittäminen kestää tavallisesti parisen tuntia. Varasimme varta vasten ammeellisen huoneen, hän pitää vedestä niin kovin, nyt hän tarvitsee merta, hän sanoo.

Hiekka on niin hienoa ja valkeaa, että se häikäisee ja polttaa. Jos ei siristä silmiään. Ilma on leppeä ja raikas ja suolainen. Kävelemme dyynejä ylös kohti vesitornia, se näkyy jo ruokokattojen takaa, järeänä ja rouheana. Vain väri estää sitä sopimasta maisemaan. Se on punavalkoinen. Dyynien välissä kiemurtelee asfaltoituja polkuja, joita reunustavat korkeat ruohot, jotka huojuvat tuulessa edestakaisin. Tarkkailen häntä. Hänen kävelyään. Hän kävelee vaivalloisin askelin, niin kuin hilaisi säkkiä, niin kuin siirtäisi kuormaa. Välillä heiluen ja horjahdellen, ei yhtään niin vaivattomasti kuin tuuli. Tukenaan kultainen keppi. Silmiinpistävä väri on yritys saada se näyttämään hohdokkaalta pikemmin kuin käytännölliseltä, mutta se tekee siitä vain naurettavan. Oikea jalka on jäykkä lantiosta alaspäin. Tämä kävelytapa, se sopii hänelle. Samaan tapaan kuin oma nimi sopii itselle. Koska siihen on tottunut, koska sen kanssa on kasvanut yhteen. Varsinkin siinä, missä polvet taipuvat sisäänpäin. Vuosikausien rasituksen takia, missä se on oikeastaan väärin: X.

Etenemme hitaasti. Yhdessä kohtaa polku laskee jyrkästi, hän pyytää pitää kädestäni ja valittaa. Ei kaidetta eikä mitään. Ojennan hänelle käteni, hän ottaa siitä kiinni. Toisessa kädessä keppi. Hän on painava. Hänellä on tunikan alla legginsit, hän pitää värikkäistä vaatteista. Tänään on vuorossa kukkakuosi. Liiottelua, jos minulta kysytään. Miksi herättää huomiota sillä tavalla? Hän pitää tarrakengistä, hän on käytännön ihminen. Hänen kätensä ovat hänen hoikin puolensa, ne ovat sirot. Niiden jänteet kohoavat näkyviin, kun hän tukeutuu keppiin. Kädet eivät oikein sovi paksuihin käsivarsiin. Niitä katsellessa voi kuvitella, miten hän aikoinaan nosteli

potilaita sängystä toiseen. Hän on huolehtiva ihminen, uhrautuvainen. Hän kertoo usein, miten tapasi tuurata kollegojaan niin paljon, ettei hänellä ollut usein yhtään vapaapäivää kolmeen viikkoon. Niihin aikoihin hän käveli monta kilometriä joka päivä ja näytti varmasti aivan erilaiselta. Hoikalta, askeleet päättäväsiltä. Niin päättäväsiltä, ettei olisi voinut mitenkään uskoa, että hän vielä jonain päivänä menettäisi voimansa. Resuinen olemus ei ole hänelle synnynnäinen. Ei selvästikään. En silti tunne häntä sellaisena kuin hän oli. Tunnen hänet vain tällaisena: katse maassa kaatumista peläten, mikä näkyy vain epävarmoissa liikkeissä. En koskaan kuitenkaan näe hänen kaatuvan.

En tiedä, milloin hän oppi elämään pelon kanssa. Oliko se jo lapsuudessa tai nuoruudessa, kun lonkkakipu pikkuhiljaa alkoi. Ehkä hän vain jäljitteli omaa äitiään, jolta peri kivun alun alkaenkin. Niin kuin käy meille kaikille. Tai sitten se on hänen tapansa pyytää apua ilman, että tarvitsee pyytää apua. Oli miten oli, se tekee hänestä vanhan.

Kaikki kunnossa, ei tarvitse odottaa, mene sinä vain edeltä, hän sanoo, mutta ei irrota otettaan kädestäni. Ärsyttää, että hän on niin hidas. Koska meidän on pakko edetä hitaasti, on vain tämä yksi ainoa vauhti. Aina. Se tekee levottomaksi. Se ei sovi minulle. Tarkemmin sanoen, eihän se oikeastaan sovi kenellekään. Olisi helpompaa, jos isä olisi täällä jakamassa taakan kanssani. Haluaisin kärkeä häntä lopettamaan, mutta en tee sitä. Hän kuitenkin vain tiuskaisi takaisin: Tiedät vallan hyvin...! Sitten hän alkaisi ehkä itkeä, niin kuin viime kerralla, kun suustani pääsi jotain sellaista. Eikä puhuisi minulle enää, päivään tai pariin. Se oli ensimmäinen kerta, kun hän sanoi minulle jotain sellaista kuin: Tuo loukkasi minua. Olimme ostoksilla. Oli joulun aika, ja City Center -ostoskeskuksen käytävillä tungeksi ihmisiä. Olimme suunnitelleet hankkivamme ostosreissulla koko perheen joululahjat, mutta hän oli aivan poikki jo tunnin jälkeen. Hän istuutui sovituskopin penkille, vaikkei kummallakaan meistä ollut mitään sovittavaa. Hän pani kädet ristiin. Hän sanoi: Tiedät kyllä, etten pysty kävelemään niin nopeasti. Aina sinä kävelet niin nopeasti. Minä vastasin: Ei pidä paikkaansa, ja jatkoin, että eikö nyt edes yhden kerran voi käydä ostoksilla ilman, että se on niin suuri numero. Ja pyörittelin silmiäni. Hän veti

henkeä, siltä se näytti, sopersi jotain. En muista mitä. Sitten hän puristi huulensa kiinni ja jäi siihen istumaan.

Ymmärsin vasta, kun näin hänet istumassa siinä, suu supussa, kädet ristissä, katse pois kääntyneenä, että viime vuodet olivat muuttaneet häntä, että hänen kävelytapansa oli tehnyt hänestä herkkänahkaisen. Jokainen askel kulutti häntä, niin kuin hänen lonkkaluutaankin. Jokainen askel muutti häntä, vaikkei sitä jokapäiväisessä elämässä huomannutkaan. Sen huomasi vain joskus, tietyissä tilanteissa, kun hän itse tai muut kokeilivat hänen rajojaan. Tämä käytännöllinen nainen, tämä nainen – hän ei ole haavoittuva. Ei varsinaisesti. Mutta särkyvä ehkä. Hauras. Nyt sanon hänelle: Päätäni särkee. Ja se on oikeastaan tottakin.

Pidämme tauon tornin luona. Emme kiipeä sinne, vaan istumme penkille ja katselemme, kuinka tuuli viskoo aaltoja. Emme katso toisiamme. Istun penkillä jalat ristissä, mutta lasken ne maahan vierekkäin heti, kun tajuan sen. Niin minä istun melkein aina – jalat ristissä – ja lopetan aina, kun huomaan sen, sillä olen kuullut, että se on haitaksi terveydelle.

Dyynien takana on rantatuoleja: sinisiä, punaisia, keltaisia, jopa vaaleanpunaisia. Aurinko laskee kohta, ensimmäinen iltamme koittaa. Jatkamme matkaa asfaltoiduilla poluilla, astun hiekalle ajattelematta asiaa ja huomaan vasta sitten, ettei hän seuraa perässä, vaan pysyttelee polulla. Seisoo siinä kuin se olisi päivänselvä asia, käsi otsalla auringonsuojana, katsoo joko minua tai vettä. Näyttää siltä, että hän nielaisee kahdesti. Liian pehmeää, on kaikki mitä hän sanoo. Ja yhtäkkiä haluan samaan aikaan sekä mereen uimaan, että takaisin hotelliin, ikuisesti hotelliin, mutta jään siihen seisomaan räpyttelemään silmiäni tuulessa.

Hän kysyy: Miltä se tuntuu? Ja osoittaa jalkojani, joita liikutan hitaasti hiekassa. Nyt hänen suuntaansa. Mietin hetken. Hiekka hieroo jalkapohjiani, mutta vain kevyesti. Se on niin hienoa, että sitä tuskin tuntee, ja kun sille astuu, se tiivistyy, mutta ei lujitu. Samettiselta ehkä. Lämpimältä. Harkitsen hetken, että ottaisin hiekkaa, valuttaisin sitä hänen sormiensa läpi, riisuisin hänen kenkäänsä siinä

penkillä, hautaisin hänen jalkansa hiekkaan. Mutta ei se ole sama asia. En tiedä, mitä sanoa. Uuvuttavalta, ja pohkeitani kiristää, vastaan hänelle. Hän sanoo: Nauti siitä. Ja minusta se on liian vakavaa tälle rannalle ja meille, joten naurahdan itsekseni ja jatkan matkaa. En pysty enää kävelemään hiekalla paljain jaloin, hän sanoo. Hänen vasemmalta puoleltaan puuttuu kolme senttiä, minkä takia hänen vasen kenkänsä on niin kömpelö. Lääkäri sanoi ennen lonkkaleikkausta, että niin saattaisi käydä, että hänen jaloistaan saattaisi tulla eri mittaiset, kun oikea lonkka on leikkauksen jälkeen taas oikeassa asennossa, koska keho on vuosien aikana tottunut virheasentoon, ovat vasemmanpuoleiset lihakset lyhentyneet. Nyt hän kantaa vuosikausien virheasentoa korkona, pienenä kohoumana vasemmassa jalassaan. Hänen kävelytyylinsä, hänen tapansa kantaa itsensä silloinkin, kun ei kävele, kun hän istuu tai seisoo, se kaikki näkyy hänen kengässään.

Minulla on tylsää ja se saa minut nälkäiseksi. Rentouttava viikonloppu perheen naisten kesken. Mieleeni muistuu isäni kommentti ja miten epäreilulta se tuntuu. Ostamme kalaa ja ranskalaisia kokiksella ja syömme ne seisaaltaan pöydän ääressä. Äiti sanoo: Välipala on aina hyväksi, se antaa voimia. Tiedän, että isäni kysyisi nyt: Onko aivan pakko? Minä mietin: Voimia mihin? Ja yhtäkkiä minua alkaa inhottaa se, miten hän dippaa ranskalaiset majoneesiin yksi kerrallaan, tunkee ne suuhunsa ja nielaisee lähes pureskelematta.

Yläpuolellamme kiertelee lokkeja, tajuamme liian myöhään, mitä niillä on mielessä, yksi niistä syöksyy kohti, varastaa ranskalaisen hänen kädessään olevalta paperilautaselta. Syöksy tapahtuu niin äkkiä, että hän melkein kaatuu, pudottaa lautasen ja keikkuu, keikkuu, keikkuu – tarraa sitten pöytään. Suoristaa itsensä. Vai niin. Aivan kuin lokki olisi arvannut, että täällä on joku, joka ei pysty puolustamaan itseään. Tunnen, kuinka kylmä tuuli puhaltaa jaloissani. Haluan keventää hänen taakkaansa jotenkin, mutta en tiedä miten. Otan hänen käsilaukkunsa pöydältä. Avaan sen, kurkistan sisään, en tiedä miksi, suljen sen uudelleen ja kysyn: Oletko kunnossa?

Ranskalaisten myyjän koju ei ole kaukana, huomaan nyt. Tunnen tarvetta hymyillä nolostuneena, jotenkin se ei onnistu. Lähdetään, sanon, koska meitä hävettää, ajattelen. Äitini sanoo: Onhan tässä vielä tämä toinen kulho. Hengitän syvään sisään, sitten ulos, asetun hänen viereensä, otan yhden ranskalaisen. Se maistuu aivan liian suolaiselta.

Myöhemmin. Autan hänet pois ammeesta kylvyn jälkeen. Yksi käsi on olkapäälläni, toinen pitää kiinni laatoista. Hän ei nosta jalkaansa kokonaan, vaan taivuttaa polveaan vain hieman, kumartuu sitten eteenpäin päästäkseen ammeen reunan yli. Hilautuen, niin kuin aina. Hän menee edeltä makuuhuoneeseen, minä lasken veden pois ja haluan lähteä. Verhojen välissä on pieni aukko, josta tulee himmeää valoa. Ulkona paistaa varmaan vieläkin aurinko. Hän pyytää minua auttamaan rasvaamisessa. Tai ei oikeastaan. Hän ojentaa minulle tuubin, asettuu vatsalleen sängylle. Odottaa. Hän makaa levällään kuin tahra, jolle kukaan ei ole antanut ääri viivoja. Ennen isäsi auttoi, hän sanoo, mutta nykyään hän suuttuu, jos pyydän.

En tiedä, mitä vastata, joten otan voidetta sormiini, se tuoksuu appelsiinilta tai joltain, niin kuin asiaan kuuluu. Keinotekoiselta. Aloitan hartioista. Hänen rintansa pursuavat ulos käsivarsien ja selän välissä olevista raoista, poimuinen iho roikkuu, ja minä epäröin. Sitten alan rasvata. Hitaasti, ja ikään kuin ihon kimmottomuus olisi sairautta ja hänen kalpeutensa tarttuvaa. Kosketan selkää vain sormenpäilläni. Se tuntuu lämpimältä ja pehmeältä. Mukavalta. Minut valtaa outo pelko. Haluaisin haudata kasvoni yhteen poimuista enkä tulla sieltä pois enää koskaan, pois noilta kunnailta. Mutta inho tätä muotoa kohtaan ilmestyy jälleen. Muoto ja tunne eivät sovi yhteen. Lonkassa näkyy arpi. Ainakin kymmenen senttiä pitkä, viiva, jonka kummallakin puolella on kuusi pistettä. Edelleen arka ja vaaleanpunainen. Kierrän sen ympäri, en kosketa sitä. Sattuuko siihen, kysyn. Tuoksu hyvältä, hän vastaa, teet hyvää työtä, hän sanoo, ja tunnen jääneeni kiinni. Hänen jalkansa ovat kuhmuraiset, täynnä suonikohjuja. Hänen pohkeensa keskiosasta alkavat sinimustat haaraumat muuttuvat lähes vihreiksi. Osa niistä on niin tummia ja paksuja, että ne painavat ihoa sisältäpäin, se saa ajattelemaan, että iho saattaisi puhjeta hetkenä minä hyvänsä, päästää sisältään mustan helminauhan. Hänen jalkansa ovat lähes

kauttaaltaan värillisten viivojen peitossa. Missä niitä ei ole, on mustelmia. Lääkkeistä, hän sanoo, ja että joka ikinen pienikin osuma tuolin reunaan, ovenkarmiin tai mihin tahansa jättää jälkeensä mustelman. On vaikea uskoa, että jäljet ovat todellakin peräisin verestä. Epäröin hetken, sitten liikutan rasvattuja käsiäni, tasaisesti pitkin hänen jalkojaan. Pelkään satuttavani häntä, iho vaikuttaa niin ohuelta. Varsinkin selän ja takapuolen välissä olevien ihopoimujen kohdalla. Toivon, ettei hän käänny ympäri ja pyydä minua rasvaamaan myös etupuolta. En pystyisi katsomaan häntä silmiin.

Sen jälkeen käyn suihkussa viereisessä huoneessa. Kun olen melkein kuiva, tutkin itseäni kylpyhuoneen peilistä. Alasti. Olen viime aikoina tarkkaillut reisieni ihoa joka päivä, katsonut itseäni eri peileistä ja ikkunoista, nipistellyt poskiani, kiristellyt hieman silmien ihoa, ja joka päivä löydän jotain uutta. Liian muhkurainen, okei, liian hilseilevä, enpä tiedä. Käännyin vasemmalle, sitten oikealle ja arvioin tilannetta: pienet rinnat, iso vatsa, pulskat reidet. Häpeän jotain, mutta en tiedä kenen takia. Sillä minulla ei ole kipuja, ei koskaan, en vain pääse eroon tästä kehosta. En koskaan. Mietin hetken, että masturboisin helpottaakseni oloani tai jotain. Mutta pukeudun vain nopeasti ja lähden. Olemme sopineet syövämme illallista alakerrassa. Olen tavalliseen tapaan myöhässä. En sano hänelle mitään havainnoistani, en kysy, kiinnittikö hän huomiota samoihin asioihin nuorempana, kun työskenteli vielä sairaanhoitajana. Sen sijaan puhumme ruoasta. Hänestä se on erinomaista, niin kuin aina. Minä tuskin kosken siihen, niin kuin aina.

Suomentanut Johanna Koskinen